

SAĞLIK HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ¹⁴

Hilal Öner¹⁵
İzzet TAŞAR¹⁶

Bu çalışmada 2012-2017 yılı yapılan sağlık harcamalarının Türkiye'deki ekonomik büyüme üzerindeki etkilerini incelenmiştir. Sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki analiz edilerek, sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkisinin yönünü belirlemek, ayrıca Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ülkeleri içinde sağlık göstergeleri açısından Türkiye'nin durumunu değerlendirmek amaçlanmıştır. Ekonomik büyüme ve gelişme için gerekli olan sağlık harcamaları, ülkelerin kalkınma düzeylerine göre farklılık göstermektedir. Yüksek ekonomik kalkınmaya sahip ülkeler de yüksek düzeyde sağlık ve eğitime sahiptir. Ekonomik büyüme ve gelişme ile toplumun sağlık ve ekonomik seviyesi artarken, diğer yandan bu niteliklere sahip insanlar ekonomik kalkınma için önemli bir girdi oluşturmaktadır. Bu nedenle, Türkiye'de sağlık harcamalarının ekonomik büyümesinin seyrinin etkilerini inceleyen bu çalışma, konu anlamak açısından önemlidir. Şüphesiz sağlık; bireylerin ve toplumların yaşam kalitesini belirlemede ve belirlemede önemli bir faktördür. Benzer şekilde, sağlık harcamaları, ülkelerin kalkınma düzeyini belirlemek için sıklıkla kullanılan kavramlardan biridir. Ancak, üretim ve kişi başına düşen

¹⁴ Aynı isimli Yüksek Lisans Tezinden türetilmiştir.

¹⁵ MA, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yöneticiliği ABD, hll.onr.141216104@gmail.com

¹⁶ Doç. Dr., Fırat Üniversitesi İktisat Bölümü, itasar@firat.edu.tr

Dependent variable: LSAGLIK			
Excluded	Chi-sq	df	Prob.
LGSYH	8.631265	2	0.0487
All	8.631265	2	0.0487

Son olarak ekonomik büyüme ile sağlık giderleri arasında uzun dönemli ve çift yönlü bir granger nedenselliği ilişkisi saptanmıştır. Buna göre ekonomik büyümede görülen artış aynı zamanda sağlık giderlerini olumlu düzeyde yansıtmaktadır. Diğer bir ifade ile iki değişken arasında ekonomik büyümeden kaynaklanan bir ilişki söz konusudur.

Analiz sonuçlarını bu şekilde yorumladığımız halde, sonuçlara ihtiyatlı yaklaşılması gerekmektedir. Çalışmanın 2012-2017 dönemini kapsaması ve istatistiki verilerin kısıtlılığı, elde edilen sonuçları yorumlarken ihtiyatlı davranmamızı gerektirmektedir.

Bütün bu sonuçlardan hareketle model problemlerden arındırılmış ve tahmin yapılabilir bir modeldir. Bu durumda araştırma sonucu, kısa ve uzun dönemde sağlık sektörü ve ekonomik büyüme arasında çift yönlü nedenselliğin olduğunu göstermiştir. Çalışma neticesinde daha önceki benzer çalışmalarda da ortaya konan nedensellik ilişkilerine paralel bir sonuç elde edildiği görülmektedir.

Kaynakça

- Akar, Sevda. (2014) “Türkiye’de Sağlık Harcamaları, Sağlık Harcamalarının Nisbi Fiyatı ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt:21, Sayı:1, ss.311-322.
- Çetin, Murat ve Eyyup Ecevit. (2010) “Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi”, **Doğuş Üniversitesi Dergisi**, Cilt:11, Sayı:2, s.166-182.
- Kar, Muhsin ve Fatma Tatlısöz. (2008) “Türkiye’de Doğrudan Yabancı Sermaye Hareketlerini Belirleyen Faktörlerin Ekonometrik Analizi”, Karama-

- noğlu Mehmet Bey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:1, Sayı:14, ss. 1-23.
- Robert Engle ve Clive Granger (1987). "Co-integration and error-correction: Representation, estimation and testing". *Econometrica* 55: 251—276.
- Sayın, Ferhan. (2015) "Ekonomik Büyüme ile Sağlık Harcamaları Arasındaki İlişki: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Panel Eşbütünleşme Analizi", **Sağlık Ekonomisi Mikro ve Makro Boyutları**, Ed. Burcu Güvenek, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, s. 289-308.
- Tatoğlu, Ferda. (2011) The Relationships between Human Capital Investment and Economic Growth: A Panel Error Correction Model. *Journal of Economic and Social Research*, Cilt:13, Sayı:1, ss.77-90.
- TC.Anayasası. Türk Anayasa Hukuku Sitesi web sayfası, <http://www.anayasa.gen.tr/1982ay.htm> Erişim Tarihi: 126.04.2009I.
- Thorpe KE, Florence CS, Howard DH, Joski R (2005) The rising prevalence of treated disease: effects on private health insurance spending. *Health Affairs* 2005; 24(4): 317-25.
- Tıraşoğlu, Muhammed ve Burcu Yıldırım, "Yapısal Kırılma Durumunda Sağlık Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama", *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Cilt:2, Sayı:2, 2012, ss.111-117.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2018); Türkiye İstatistik Kurumu, 2016; Sağlık Bakanlığı RSHMM, Hıfızısıhha Mektebi Müdürlüğü, 2004.
- URL_1:[https://www.kpssalandersleri.com/.../kamu-kesiminde-uretilen-mal-ve-hizmet-cesitleri....](https://www.kpssallandersleri.com/.../kamu-kesiminde-uretilen-mal-ve-hizmet-cesitleri....) E.T:21.03.2018; 22:40;
- URL_2:<https://www.dersimiz.com/ders.../Saglik-Hizmetleri-ve-Yararlanma-Yollari-Saglik-Bilg>. Sağlık Hizmetleri ve Yararlanma Yolları (Sağlık Bilgisi) 12.E.T:22.03.2018; 01:30;
- URL_3.saglikekonomisi.omegacro.com/teorik-cercevesiyle-salk-ekonomisi-ve-tuerkiyeye-lik...; Teorik Çerçevesiyle Sağlık Ekonomisi ve Türkiye'ye İlişkin Genel bir Değerlendirme ;**Prof. Dr. Mehtap Tatar**; *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık İdaresi Bölümü*. E.T: 16.12.2017; 16:42;
- URL_4:www.haberturk.com/ekonomi/para/haber/1445823-ekonomik-buyume-nedir. E.T: 17.12.2017; 23:20;